



Besprekingsverslag Commissie Cultureel Erfgoed

Betreft : Openbare vergadering
Datum : 21 september 2020
Tijdstip : 14:00 uur
Plaats : locatie gemeentehuis Aalten, Markt 7, zaal Lintelo

Aanwezig : dhr. Doodeheefver, dhr. De Graaf, mevr. Erinkveld-Ras (online middels Teams), dhr. Van Duren, mevr. Brethouwer, burgemeester Stapelkamp, wethouder Kok, mevrouw Oonk en mevrouw Lammers (notulen)

Afwezig : dhr. Crols, dhr. Vrieselaar

1. Opening

De voorzitter opent de vergadering en heet de aanwezigen welkom.

Aanwezigen:

Gemeente Aalten:

Dhr. Ronald van der Plaats

Tevens zijn aanwezig:

- T.b.v. agendapunt 5, ontwikkelingen Oosterkerk:
Architect, procesbegeleidster, dhr.xxxxx.

- T.b.v. agendapunt 5A, Kerkenvisie Oost Achterhoek

- Voorzitter OHK-Groep;
- Secretaris Sticht. Restauratiefonds voor de OHK / lid van de OHK-groep;
- De Groene Kamer / lid OHK-groep.

- T.b.v. agendapunt 5A, Kerkenvisie Oost Achterhoek
Belanghebbenden Oude Helenakerk

Pers

Afmeldingen:

Dhr. Vrieselaar (quarantaine)

Dhr. Crols (vakantie)

Mw. Erinkveld-Ras woont de vergadering bij middels Teams.

2. Vaststelling agenda

Er worden geen agendapunten toegevoegd.

Punt 13 wordt 5A, zodat de onderwerpen m.b.t. de kerken op elkaar aansluiten en toevoorders in verband met corona niet langer dan noodzakelijk hoeven te wachten en de mogelijkheid hebben om te vertrekken.

AVG:

In het besprekingsverslag staan een aantal kruisjes in plaats van namen. Dit komt voort uit de wet AVG (Algemene Verordening Gegevensbescherming). Om namen of foto's openbaar te publiceren is het volgens deze wet noodzakelijk om van ieder commissielid schriftelijk toestemming te krijgen dat men akkoord is met publicatie. De secretaris zal een toestemming op papier dichtten en verzoekt ieder lid om deze ondertekend te retourneren. Op deze wijze kunnen dan de namen in de (openbare) besprekingsverslagen en jaarverslagen gehanteerd blijven bij publicatie.

ACTIE: mw. Lammers zendt ieder commissielid ter ondertekening een verklaring toe.

3. Besprekingsverslag van de vergadering 22 juni 2020

Tekstueel en inhoudelijk:

Agendapunt 10 Erfgoedbeleid gemeente Aalten, Oost Gelre en Winterswijk 2021 - 2024

Afgesproken is dat mw. Brethouwer concrete zaken ten behoeve van de musea doormailt aan mw. Oonk, om de beschrijving nader te bekijken. Dit is opgepakt.

Agendapunt 12, Misterstraat 39: basenhok moet zijn bazenhok.

Het verslag wordt geaccordeerd.

4. Ingekomen stukken / stukken ter kennisname

A. De nieuwe tijd, uitslag verkiezing Ruwe diamanten

Binnen de regio zijn verschillende Ruwe diamanten uit de Wederopbouwperiode te vinden. In elke gemeente zijn vijf ruwe diamanten voorgedragen voor een verkiezing. In de gemeente Aalten is de verkiezing gewonnen door het pand aan de Landstraat 30 in Aalten. Tijdens de Open Monumentendag is de prijs overhandigd door wethouder Kok. Uit de rondleiding was duidelijk op te maken dat er met veel liefde is gewerkt aan het herstel van het pand. De eigenaren waren zeer trots, zo geeft wethouder Kok aan.

5. Gewijzigd herbestemmingsplan Oosterkerk

De architect licht het plan voor de herbestemming van de Oosterkerk toe. Het plan is op 22 juni 2020 in het besloten deel van deze commissie reeds toegelicht. Status is concept/voorontwerp. Het voorstel dat er ligt betreft 21 zorgunits, 2 gezamenlijke huiskamers, dagbesteding en een keuken.

Het Gelders Genootschap heeft een waardenstelling opgesteld, waarmee rekening is gehouden.

De structuur van de toren blijft behouden, de klok in de toren blijft aanwezig. Of het trappenhuis behouden kan worden is nog in onderzoek. Het orgel blijft behouden en ook de glas in loodramen blijven grotendeels behouden. Aan de binnenzijde wordt met voorzetzijnen gewerkt. De symmetrie van de ramen blijft zoveel mogelijk behouden. Waar mogelijk blijft het detailmetselwerk in zicht. Een aantal banken wordt teruggeplaatst in de kerk. De hoekdetails in de spanten blijven maximaal behouden. Gelijk na de entree valt de vide op, deze loopt door tot aan de nok. Op elk niveau zijn andere zichtassen. De vloer wordt verwijderd. De insteek van de restauratie is om te behouden wat te behouden is.

De architect gaat de input uit deze vergadering verwerken in de definitieve plannen. Ook wordt er een subsidietraject gestart, dit is van belang voor het welslagen van dit project. Met de eisen van de verkopende partij gaan we met respect om en voor de toekomstige bewoners geldt dat het een prettig gebouw moet zijn om in te verblijven. Getracht is om de heldere oriëntatie van het kerkgebouw te behouden. Over het aantal parkeerplaatsen zijn nog gesprekken. Er wordt in elk geval rekening gehouden met het aantal parkeerplaatsen, dat voor de zorg is vereist.

Het plan wordt komende week besproken met de RCE en de welstandscommissie.

Het orgel

Opmerkingen commissie:

Het orgel is niet oorspronkelijk voor de kerk gebouwd, maar heeft wel een rijke geschiedenis en is een onderdeel met grote monumentale waarde in de Oosterkerk. Een orgel heeft regelmatig onderhoud nodig en dat gaat gepaard met de nodige kosten. Het is dan een beetje jammer om zo'n orgel alleen als decorstuk te beschouwen.

Tevens wordt geattendeerd op Stichting O.R.G.E.L., die zich bezig houdt met orgels uit Aalten, www.orgelsinaalten.nl. Wellicht dat deze stichting kan meedenken. Voorgesteld wordt om de reactie van het RCE af te wachten.

Tot slot stelt de commissie een vraag over de brandveiligheid, in verband met de balustrades.

Architect:

Insteek is dat het orgel bespeelbaar blijft, wat betreft onderhoud zal de nieuwe partij zich hierin moeten conformeren. Het wordt nu een zorggebouw. Het regelmatig bespelen van het orgel moet passen bij de doelgroep en kan op eventuele gezette tijden. De mogelijkheden, om op gezette tijden het orgel te bespelen, worden nader bekeken. Wel is het de vraag of het orgel zijn klank behoud in de vernieuwde ruimte, na verbouwing. Het is een sobere kerk met heel veel details, het orgel is een van de pronkstukken. Er is contact geweest met de huidige beheerder en hij denkt mee over een oplossing. Met het kerkbestuur is gesproken over de huidige kosten voor onderhoud, tevens is er gesproken over de verplaatsing van het orgel. Risico is dat we het dan kwijt raken. Ook is verplaatsing een kostbaar gebeuren, om die reden staat het kerkbestuur er positief in dat wordt getracht om het orgel bezoekbaar te houden. Architect c.q. procesbegeleidster neemt contact op met de stichting. Corona heeft overigens geen effect gehad op de hoofdindeling van het plan. Het zijn individuele units, 1 persoonskamers. Wel gaat er meer aandacht uit naar de tuin.

Wat betreft de brandbeveiliging bestaat de eis voor minimaal tweemaal vluchtwegen. Het plan voorziet in een drietal vluchtwegen. Wel wordt de ventilatie nog nader bekeken, ramen moeten immers wel open kunnen.

ACTIE: De commissie vindt het prettig om op de hoogte te blijven van de ontwikkelingen en ziet het verhaal met betrekking tot het orgel graag terug in een volgende vergadering.

5A Kerkenvisie Oost Achterhoek, stand van zaken

De gesprekken zijn weer opgepakt na de corona-lockdown, inmiddels is nu met ongeveer tweederde van de eigenaren gesproken. Ook is op hun verzoek met de OHK groepen gesproken.

De gesprekken lopen goed en bieden veel inzicht in de problematiek, de activiteiten en kansen voor de kerken. Bijzonder zijn de vele vrijwilligers die zich betrokken voelen en de nevenfuncties in de kerkgebouwen, zoals de voedselbank, bloedbank, ruimte voor zang en muziek.

Op 2 november is een overleg gepland met de Rijksdienst, de provincie, Gelders Genootschap en Erfgoed over de stand van zaken.

Het Monumentenadviesbureau stelt de beschrijvingen van de kerken op. Hieruit worden zogeheten Kerkenpaspoorten samengesteld. De TU Delft heeft een eerste aanzet gedaan voor de kanskaart, met de nadruk op hoe we dit instrument willen opbouwen. Voor een drietal kerken (per gemeente 1 kerk) is een uitgebreid traject gepland, een soort try-out. Doel hiervan is om er samen achter te komen wat een goede manier is om participatie een plek te geven in de herinvulling van de kerken. Naast de eigenaren worden ook de buurt en omgeving hierin betrokken. We hopen dat het mogelijk is om uitvoering te geven aan dit onderdeel van de Kanskaart, maar zijn afhankelijk van de corona-ontwikkelingen.

6. Jaarverslag 2019 van Stichting Oude Gelderse Kerken

Kennis van genomen, geen opmerkingen.

7. Terugblik uitreiking Erfgoedprijs 2020

De burgemeester vertelt dat de uitreiking op een prachtige locatie was, in de serre van St. Bernardus. De 6 genomineerden zijn onder de aandacht gebracht, er waren veel mooie projecten aangedragen. De showsteler was uiteraard de winnaar. Er is veel publiciteit aan gegeven. Het was zeer geslaagd.

8. Pagina's over erfgoed in Achterhoek Nieuws, als alternatief voor Open Monumentendag

Besloten is om dit jaar in verband met corona niet de particulieren te vragen om hun monument open te stellen voor publiek. Als alternatief is ervoor gekozen om een serie over de aspecten van ons erfgoed in het Achterhoek Nieuws te plaatsen. De onderwerpen die op deze wijze onder de aandacht werden gebracht waren onderwijs, wederopbouw, duurzaamheid en vakmanschap en historisch interieurs.

9. Concept Erfgoednota 2021-2024 Aalten, Oost Gelre en Winterswijk

De nota is in concept door het college vastgesteld en ligt tot 2 oktober 2020 ter inzage, tot die tijd is er de mogelijkheid tot het indienen van een zienswijze. Ingediende zienswijzen worden afgewogen, waarna het stuk richting de raad gaat. Het komt nu niet meer in deze commissie, dus als er iets wordt gemist, dan graag doorgeven.

De commissie is heel positief over de nota en uit hiervoor complimenten. De commissie vindt de 'Erfgoednota Oost-Achterhoek' een gedegen document, waarin visie wordt omgezet in beleidsmatig handelen voor de komende vier jaar. De samenwerking tussen de drie Oost-Achterhoekse gemeenten, zo is de overtuiging, inspireert professionals en vrijwilligers. De logische opbouw van de nota nodigt uit tot handelen: D'r an! En dat verdient ons unieke Oost-Achterhoekse erfgoed.

De burgemeester vult aan dat ook de Duitse partners zijn gevraagd om extra aandacht aan erfgoed te besteden. Dat kan in de toekomst helpen om gezamenlijk op te trekken in bepaalde projecten.

ACTIE: doorgeven aan mw. Oonk als leden nog zaken missen.

10. Straatnaamgeving Hofje en pad Knopenfabriek DBW Bredevoort.

De commissie heeft gekozen voor de benaming Van Eijckpad en Te Gussinklo-Hof (zonder onderschriften). Het is de bedoeling om de straatnaamborden op het knooppunt van de paden te plaatsen. Het voorstel gaat binnenkort naar het college, om de straatnamen vast te stellen.

Als de coronamaatregelen het toelaten wordt er een onthulling op kleine schaal van de straatnaamborden georganiseerd, in combinatie met aandacht voor de informatievoorziening op de ramen en het bazenhok aan de westzijde van de supermarkt, voorheen Knopenfabriek.

De molensteen gaat mee in de volgende fase van de inrichting van het buitenterrein.

We moeten nog wel nader bekijken hoe we dat precies gaan doen. De steen heeft oorspronkelijk rechtop gestaan.

11. Informatievoorziening ramen en bazenhok Misterstraat 39 Bredevoort

De folie, met beeld en tekst over de geschiedenis van het pand, is op de ramen bevestigd. Het bazenhok wordt ingericht met knopen uit de voormalige Dutch Button Works. De commissie is het erover eens dat het er prachtig uitziet.

ACTIE: afstemmen met de werkgroep om de afronding samen met de straatnaamborden te doen.

12. Terugkoppeling bijeenkomst Bredevoort 3 september jl. over project 1572 in 2022

Rond de 20 organisaties waren vertegenwoordigd tijdens de bijeenkomst in Bredevoort. De vraag/uitdaging is bij de organisaties neergelegd om mee te doen en met de eigen club iets te bedenken dat aanhaakt bij het thema 1572. Er is positief op gereageerd. Het moet iets zijn van de gemeenschap. De gemeente is in deze de organisator, maar heeft geen extra geld hiervoor in de begroting. Wel is er een tegemoetkoming mogelijk middels een bestaand budget voor cultuur en erfgoed. Het zou mooi zijn als bijvoorbeeld Bredevoort Schittert aanhaakt bij dit thema. Er is ook een provinciaal plan in de maak. Erfgoed Gelderland is hiermee bezig, om samen met andere Gelderse Gemeenten een soort Gelderse Editie te kunnen presenteren. Er is in ieder geval van alles gaande het begint steeds meer structuur te krijgen en dat is een prachtige ontwikkeling, zo geeft de burgemeester aan.

13. Kerkenvisie Oost Achterhoek, stand van zaken

Zie punt 5A.

14. Samen Vrijheid Vieren, stand van zaken

Dit is doorgezet naar volgend jaar (2021). Ook de provincie heeft de subsidies doorgeschoven naar volgend jaar, zo geeft mw. Brethouwer aan. Dat houdt in dat activiteiten georganiseerd kunnen worden tot en met 31 mei 2021 met behoud van subsidies. Het kan betekenen dat een bepaalde activiteit wel doorgang vindt, maar dan voor een lager of aangepast bedrag. Om de periode niet te lang te maken organiseren we, vanuit Samen Vrijheid Vieren, van eind maart tot eind mei activiteiten. Er zijn nu ook activiteiten gaande, echter deze zijn niet feestelijk geopend. De gesprekken met de bestuurders van de verschillende gemeenten gaan ook weer beginnen. De provincie heeft wel een communicatiebudget beschikbaar gesteld, zodat de netwerkbijeenkomsten weer opgestart kunnen worden. De gesprekken met de Duitse contactpersonen worden weer opgestart. Een aantal bijeenkomsten zijn gepland in oktober 2020, januari en maart 2021. Ook komen er weer nieuwsbrieven, die vanaf maart worden gepubliceerd. De werkgroep kerken in de grensstreek komt in november 2020 weer bij elkaar. De intentie is om te herstarten. Zaak is hoe halen we de aandacht weer terug en hoe dragen we het uit naar buiten toe. 75+1 kan een follow up zijn. De Provincie is bezig met een nieuw beleidsplan in het kader van herinneringstoerisme in relatie tot het programma vrijheid.

15. Rondvraag

Er wordt geen gebruik gemaakt van de rondvraag.

16. Sluiting

De voorzitter sluit de vergadering en dankt alle aanwezigen voor hun komst en inbreng.

De volgende vergadering vindt plaats op 7 december 2020, om 14.00 uur in de raadzaal aan de Markt in Aalten.